

IZAZOVI CILJNOG OBLIKOVANJA FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA U SAVREMENIM USLOVIMA POSLOVANJA

Bojan Savić⁷, Ivan Milojević⁸

doi: 10.5937/Oditor2202030S

Originalni naučni rad

UDK: 005.21

657.375.6

Rezime

Prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja saglasno MSFI moguće je za obuhvatanje efekata pojedinih događaja i transakcija primeniti više postupaka i metoda. Okolnost da je kvalitet računovodstvenih informacija direktno uslovljen odabirom računovodstvenih politika, izvršenih procena prilikom pripremanja finansijskih izveštaja, kao i sprovedenog profesionalnog prosuđivanja sastavljača finansijskih izveštaja, postoji naglašena potrebu da se sagledaju dometi ciljnog oblikovanja finansijskih izveštaja, budući da na osnovu prikazanih informacija primarni korisnici finansijskih izveštaja donose odluke u domenu alokacije kapitala.

Cilj rada je da osvetli područje koncipiranja i odabira računovodstvenih politika i time doprinese boljem razumevanju prikazanih finansijskih informacija kao značajne pretpostavke efikasnog odlučivanja investitora i funkcionisanja tržišta kapitala.

Ključne reči: *politika finansijskog izveštavanja, računovodstvene politike, MSFI, kvalitet dobitka.*

JEL: *M41.*

Uvod

Računovodstvene politike se mogu posmatrati sa dva aspekta: na makro nivou odnosno iz perspektive regulatora procesa finansijskog izveštavanja i njegove

⁷ Vanredni profesor, dr Bojan Savić, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Nemanjina 6, Zemun-Beograd, Telefon: +381 11 44 13 211, E-mail: bsavic@agrif.bg.ac.rs
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3863-9630>

⁸ Redovni profesor, dr Ivan Milojević, Ministarstvo odbrane Republike Srbije, Sektor za ljudske resurse, Telefon: +381 69 270 26 97, E-mail: drimilojevic@gmail.com ORCID ID (<https://orcid.org/0000-0003-3653-33477>)

harmonizacije na internacionalnom planu i sa mikro nivoua, kada je reč o izboru računovodstvenih procedura od strane menadžmenta preduzeća. Za potrebe rada fokusiraćemo se na sastavljanje i oblikovanje finansijskih izveštaja preduzeća.

Pod računovodstvenim politikama se prema MRS-8 Računovodstvene politike, promene u računovodstvenim procenama i greške podrazumeva skup specifičnih načela, osnova, konvencija, pravila i postupaka koje menadžment preduzeća koristi za potrebe sastavljanja i prikazivanja finansijskih izveštaja (Picker, Clark, Dunn, Kolitz, Livne, Loftus, Tas, 2016). Reč je o segmentu politike finansijskog izveštavanja preduzeća, koji je predominantno usmeren na materijalnu sadržinu finansijskih izveštaja, odnosno oblikovanje performansi preduzeća. Navedeno oblikovanje rezultat je odgovarajuće politike bilansiranja i procenjivanja. Vrhovni cilj preduzeća i njegove karakteristike predstavljaju ishodište računovodstvenih politika. Naime, svako preduzeće saglasno prirodi svog poslovanja vrši izbor računovodstvenih politika na način da obezbedi fer prezentaciju finansijskog položaja, uspešnosti i promena u finansijskom položaju. Okolnost da računovodstvene politike predstavljaju važan instrument za realizaciju ciljeva preduzeća, implicira da je osim računovođa, u procesu njihove selekcije nužno participiranje i menadžmenta preduzeća (Savić, 2011-a).

Cilj rada je da osvetli područje koncipiranja i odabira računovodstvenih politika i time doprinese boljem razumevanju prikazanih finansijskih informacija kao značajne pretpostavke efikasnog odlučivanja investitora i funkcionisanja tržišta kapitala.

Pojam i ciljevi računovodstvenih politika

Polaznu osnovu za koncipiranje portfolija računovodstvenih politika predstavljaju MRS, MSFI, tumačenja Komiteta za tumačenja MSFI (IFRIC), računovodstvena načela i principi. Međunarodni računovodstveni i standardi finansijskog izveštavanja pružaju mogućnost odabira računovodstvenih metoda na osnovu raspoloživih prava izbora odnosno alternativnih računovodstvenih postupaka koji su u njima inkorporirani (Škarić-Jovanović, 2006). To sugerise da je identičan predmet računovodstvenog obuhvatanja (ekonomski događaj ili transakciju) moguće u finansijskim izveštajima prikazati na različite načine, saglasno definisanim ciljevima preduzeća. Konsekvence pomenutih razlika reflektuju se u različitom kvalitetu finansijskih informacija.

Iako važni i u prethodnom slučaju, značaj računovodstvenih principa dolazi posebno do izražaja u uslovima kada određeno računovodstveno pitanje nije

tretirano posebnim računovodstvenim standardom, odnosno ukoliko nije predmet Tumačenja. U tom slučaju, sastavljači finansijskih izveštaja upućuju se na uvažavanje sledeće hijerarhije: smernice iz standarda i tumačenja koji se bave srodnim pitanjima, definicije i kriterijumi za priznavanje kao i koncepti vrednovanja elemenata finansijskih izveštaja koji su prikazani u Okviru, izjave donosioca standarda zasnovanih na sličnom Okviru, računovodstvena literatura, prihvaćena rešenja u privrednoj praksi i drugo (Gray, Needles, 2002).

Respektovanje računovodstvenih principa preduslov je za proizvodnju relevantnih i pouzdanih informacija. Ovo stoga što kvalitet finansijskih informacija ne zavisi samo od ulaznih podataka, nego i primenjenih računovodstvenih politika kojima se procesiraju finansijsko-računovodstvene informacije. Značaj uvažavanja računovodstvenih principa u prethodnom slučaju ogleda se u redukcivanju verovatnoće od pojave skrivenih gubitaka u finansijskim izveštajima. Prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja nije neophodno navoditi koji principi su respektovani jer se njihova primena per se podrazumeva.

Da bi se sagledao značaj računovodstvenih politika, neophodno je ukazati na tipove odluka menadžmenta u procesu finansijskog izveštavanja: rashodovanje vs. kapitalizacija troškova, izbor računovodstvenih metoda, računovodstvene procene, iniciranje poslovnih događaja, detalji iz domena politike obelodanjivanja korporativnih izveštaja. Sadržinu računovodstvenih politika čine odluke o izboru računovodstvenih metoda, zatim određena procenjivanja, kao i odluke o tome da li specifičan izdatak koji se saglasno Konceptualnom okviru može priznati kao imovina (odnosno pripisati njenoj vrednosti), kapitalizovati u bilansu stanja ili tretirati kao rashod perioda u računu uspeha. Navedene odluke označavaju se kao diskrecioni obračun menadžmenta, i za rezultat imaju nejednakost novčanih tokova i iskazanog dobitka preduzeća (Savić, 2011-a).

Iz navedenog proizilaze sledeće karakteristike računovodstvenih politika: Politika finansijskog izveštavanja, a time i računovodstvene politike predstavljaju instrument za realizaciju ciljeva preduzeća. To znači da postizanje korporativnih ciljeva pretpostavlja da se računovodstvene politike izvode iz poslovne politike preduzeća, kao i da je neophodna njihova usaglašenost (Škarić, 2006).

Donosioci standarda prilikom koncipiranja alternativnih rešenja u pojedinim standardima imaju pre svega u vidu informativnu perspektivu, odnosno potrebu da se unapredi kvalitet publikovanih informacija. Drugim rečima, determinisana rešenja za posledicu bi imala neadekvatno iskazivanje

performansi pojedinih preduzeća. Cilj je da se preko prava izbora obezbedi pouzdana osnova za procenu budućih novčanih tokova preduzeća, a time i vrednosti firme, što je od posebnog značaja za investitore (Savić, 2013).

Navedena karakteristika doprinosi kvalitetu uporedivosti finansijskih informacija s vremenskog aspekta, čime se pruža mogućnost sagledavanja razvoja određenog preduzeća tokom niza godina. Konzistentnost ne treba razumeti doslovno, već je reč o modifikovanom principu konzistentnosti, a to znači da se računovodstvene politike ne menjaju proizvoljno, nego sa ciljem da se doprinese transparentnijem prikazu ekonomske realnosti preduzeća (Savić, 2016).

Usvajanje novih ili revidiranje postojećih standarda implicira promenu računovodstvenih politika ukoliko metode koje su njima predviđene značajno odstupaju od prethodno primenjenih procedura. Dodatni razlog jeste poboljšanje kvaliteta računovodstvenih informacija, odnosno primena važnijih i pouzdanijih alternativa kako bi se adekvatnije prikazali efekti događaja i transakcija. Pod promenom računovodstvenih politika ne podrazumevaju se promene koje nastaju usled promene ekonomskih uslova, niti usvajanje računovodstvenih politika za transakcije i događaje koji se suštinski razlikuju od onih u prethodnom periodu ili ukoliko u prethodnom periodu nisu bili od značaja za poslovanje posmatranog preduzeća (Picker, Clark, Dunn, Koltitz, Livne, Loftus, Tas, 2016).

Korporativnu strategiju finansijskog izveštavanja definiše menadžment, dok je taktika u nadležnosti računovođa čiji je zadatak je da upravi predoči moguće instrumente za realizaciju definisanih ciljeva (Škarić-Jovanović, 2005). Prilikom selekcije predloženih računovodstvenih politika, neophodno je da menadžment sagleda potencijalne efekte pojedinih rešenja na odluke korisnika. Za razliku od perspektive donosioca standarda, menadžment saglasno hipotezama pozitivne računovodstvene teorije situaciju posmatra kroz ugovorni aspekt, usled čega vrši odabir računovodstvenih politika koje će na najbolji način reflektovati ekonomske događaje i transakcije odnosno novčane tokove koji su već nastali (Savić, 2011-b).

Iako računovođe ne donose odluku o usvajanju računovodstvenih politika, njihova je etička obaveza da iniciraju donošenje i izmenu računovodstvenih politika. Ovo iz razloga što usvojene računovodstvene politike predstavljaju važnu osnovu za kreiranje finansijskih izveštaja (Škarić-Jovanović, 2005).

Pravilna interpretacija finansijskih informacija pretpostavlja da su korisnici finansijskih izveštaja upoznati sa primenjenim računovodstvenim politikama, eventualnim promenama računovodstvenih politika i efektima navedenih

promena. Takva obelodanjivanja vrše se u napomenama ili posebnom izveštaju o primenjenim računovodstvenim politikama. Cilj je da se korisnicima omogući da razumeju način na koji su efekti događaja i transakcija prikazani u finansijskim izveštajima. To pretpostavlja obelodanjivanje osnove koja je korišćena za procenjivanje pozicija finansijskih izveštaja kao i prikazivanje računovodstvenih politika za svaku poziciju u finansijskim izveštajima (Savić, 2019). Na taj način se obezbeđuje svojevrsni vodič za interpretaciju, tumačenje i ocenu prikazanih performansi preduzeća. Plasiranje informacija o primenjenim računovodstvenim politikama redukuje neizvesnost prognoziranih dobitaka od strane investitora i analitičara. Obelodanjivanje računovodstvenih politika međutim može značajno redukovati efekte koje je menadžment kombinovanjem pojedinih politika nastojao da ostvari.

Procedura definisanja i usvajanja računovodstvenih politika

Okolnost da računovodstvene politike determinišu kvalitet finansijskih izveštaja za čiju pripremu je odgovoran menadžment preduzeća, implicira da u procesu definisanja i selekcije računovodstvenih politika pored računovođa važnu ulogu ima i menadžment preduzeća. U tom procesu neophodno je izvršiti preispitivanje, dopunu i izmene postojećih računovodstvenih politika kako bi se obezbedilo da prezentirane finansijske informacije poseduju sve kvalitete koje ih čine korisnim za donošenje ekonomskih odluka.

Proces razvijanja računovodstvenih politika obuhvata sledeće ključne korake (Čanak, Stojanović, Tatić, Damjanović, Ljubičić, Kulić, 2003):

1. Definisanje cilja, sadržine i okvira računovodstvenih politika

Cilj računovodstvenih politika izvodi se iz cilja finansijskog izveštavanja te otuda koncipiranje, usvajanje i primena računovodstvenih politika treba da omogući sastavljanje finansijskih izveštaja. Definirati računovodstvenu politiku znači odabir metoda i principa koji omogućavaju knjiženje efekata događaja i transakcija u skladu sa relevantnim standardima, smernicama, tumačenjima i zakonima. I pored činjenice da se računovodstvene politike eksplicitno zasnivaju na MRS i MSFI, računovođe u određenim okolnostima imaju potrebu da koriste prosuđivanja i procene. Primena profesionalnog prosuđivanja, izbor adekvatnog tretmana, kao i definisanje računovodstvenih politika u uslovima kada nastali događaji nisu uređeni posebnim standardom, direktno zavisi od stručnosti i kompetentnosti računovođa. To implicira da se računovodstvene politike ne mogu usvajati mehanički, već je neophodno prosuđivanje o tome da li je određena stavka materijalna, kako bi opravdala prikazivanje u finansijskim izveštajima.

2. Utvrđivanje procedura za primenu usvojenih računovodstvenih politika

Pravnu osnovu pripremanja i prikazivanja finansijskih izveštaja u Republici Srbiji čine Zakon o računovodstvu (2019) odnosno Konceptualni okvir, MSFI i usvojene računovodstvene politike. Pravilnik o računovodstvenim politikama koje saglasno zakonu donosi svako preduzeće ima odlike dokumenta regulatornog i metodološkog karaktera u kome su sadržane instrukcije za pripremanje finansijskih izveštaja. Drugim rečima, bez usvojenih računovodstvenih politika nije moguće priznavanje i merenje efekata poslovnih događaja i transakcija.

3. Za svako važno područje poslovanja neophodno je definisati opšte i specijalne računovodstvene politike.

Opšte računovodstvene politike odnose se na politike koje su determinisane osnovnim finansijskim izveštajima i njihovim ciljevima, opšteprihvaćenim računovodstvenim principima, kao i kriterijima za priznavanje elemenata finansijskih izveštaja. Specijalne računovodstvene politike izvode se iz osnovnih politika i odnose se na glavne elemente finansijskih izveštaja, odnosno za svaku kategoriju sredstva, obaveza, prihoda i rashoda definišu se posebne politike - osnovica za merenje i metoda obuhvatanja. Svaka pozicija u finansijskim izveštajima zahteva definisanje posebne računovodstvene politike. Ove politike opredeljene su karakteristikama preduzeća, poput prirode poslovanja, privrednog ambijenta, veličine i ciljeva preduzeća i menadžmenta, čime se može objasniti činjenica da ne postoji univerzalna lista računovodstvenih politika koja bi se mogla primeniti na sva preduzeća, odnosno da se portfolio računovodstvenih politika često razlikuje čak i između sličnih preduzeća, u zavisnosti od izvora finansiranja, dubine i širine asortimana, tehničke opremljenosti, lokacije poslovanja i drugo.

Radi obezbeđenja platforme za sastavljanje finansijskih izveštaja i njihovog usklađivanja sa internom regulativom, nužno je da preduzeća donesu Pravilnik o računovodstvenim politikama koji je usaglašen sa MRS i MSFI. Prilikom definisanja računovodstvenih politika moguća su dva pristupa: donošenje odluka za svaku pojedinačnu politiku i procenu ili da se putem jedinstvene odluke obuhvate sve računovodstvene politike i procene (Čanak, Stojanović, Tatić, Damjanović, Ljubičić, Kulić, 2003).

Odluka o računovodstvenim politikama i procenama sadrži (Habek, 2002):

1. Uvodni deo odluke o računovodstvenim politikama sadrži pravni osnov donošenja odluke (Zakon o računovodstvu, Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama, Statut preduzeća i dr.), naziv preduzeća čija uprava donosi odluku, pravna forma, priroda i karakteristike osnovne

delatnosti, organizaciona struktura preduzeća, kratak opis strukture računovodstvenog sistema, kao i datum donošenja odluke.

2. Dispozitiv odluke sadrži naziv odluke (Odluka o računovodstvenim politikama), razradu odluke kao i kraće obrazloženje njene primene. Takođe, u ovom delu navode se osnove za merenje pozicija kao i specifična politika koju je za tu poziciju usvojila uprava preduzeća.

3. Datum stupanja odluke na snagu i početak njene primene prikazuje se kao posebna tačka odluke. Datum primene odluke neophodno je prilagoditi rokovima izveštavanja. Značaj takve informacije je važan za identifikovanje trenutka kada nastaje obaveza sastavljanja finansijskih izveštaja saglasnih sa usvojenim računovodstvenim politikama.

Odgovornost za sprovođenje usvojenih računovodstvenih politika delegira se na glavnog računovođu u preduzeću, a monitoring primene vrši menadžment preduzeća.

Izbor i implementacija računovodstvenih politika

Okolnost da se izborom računovodstvenih postupaka i principa utiče da korisnici izveštaja interpretiraju osnovne performanse preduzeća saglasno ciljevima menadžmenta, inicira potrebu za identifikovanjem pojedinih grupa računovodstvenih politika koje je moguće implementirati. Njihovo detaljnije poznavanje važno je ne samo od strane računovodstvenih eksperata (računovođa i revizora), nego i za potrebe korisnika finansijskih izveštaja, kako bi na odgovarajući način interpretirali poruke menadžmenta i procenili kvalitet prikazanih računovodstvenih informacija.

Prema aspektu na koji utiču, razlikuju se računovodstvene politike kojima se primarno oblikuje položaj imovine, zatim politike usmerene na oblikovanje strukture pasive (kapitala, obaveza i rezervisanja), kao i računovodstvene politike kojima se doprinosi iskazivanju zadatih rezultata. Usled organske povezanosti bilansa stanja i bilansa uspeha, veoma često će se efekti pojedinih računovodstvenih politika višestruko manifestovati (Ranković, 2016). Pored navedenih, postoje i tzv. opšte računovodstvene politike koje obuhvataju pitanja procenjivanja, obračun kursnih razlika, tretman događaja nakon dana bilansa stanja i drugo. Polazeći od prirode efekata koji se u finansijskim izveštajima realizuju, implementirane računovodstvene politike moguće je klasifikovati na agresivne, neutralne i konzervativne (Schroeder, Clark, Cathey, 2019).

Agresivne računovodstvene politike obuhvataju metode i postupke koji se preduzimaju kako bi se u što povoljnijem svetlu prikazala struktura imovine,

finansijsko zdravlje i zarađivačka sposobnost preduzeća. Kao takve usmerene su na iskazivanje višeg iznosa dobitka u finansijskim izveštajima određenog perioda u odnosu na isposlovni rezultat. Reč je zapravo o pozajmljivanju dobitaka iz budućih perioda, što pretpostavlja iskazivanje većeg iznosa prihoda, kao i napore da se redukuju rashodi tekuće i izvrši njihovo odlaganje na naredne poslovne godine. Otuda će po pravilu rezultati budućih perioda biti niži od onih prikazanih u tekućem periodu. Svoju materijalizaciju agresivne računovodstvene politike imaju u prevremenom priznavanju prihoda, precenjivanju korisnog veka trajanja sredstava, što za posledicu ima niže troškove otpisivanja stalne imovine, kao i kapitalizaciji pojedinih troškova, čime se redukuje iznos rashoda u bilansu uspeha. Neretko, ove politike mogu rezultirati prikazivanjem netačnih i obmanjujućih finansijskih informacija. To je razlog što se smatra da primena agresivne politike reflektuje prekomernu upotrebu diskrecije menadžmenta. Drugim rečima, finansijski izveštaji obojeni agresivnom računovodstvenom politikom ne odražavaju realne performanse preduzeća, nego ambicije i diskrecione odluke menadžmenta. Kao takve reflektuju niži kvalitet prikazanih informacija (Kieso, Weygandt, Warfield, 2019).

Neutralne su one računovodstvene politike koje su usmerene na istinito i fer prikazivanje ekonomske situacije preduzeća (Herrmann, 2018). To pretpostavlja da ne postoji problem finansiranja, odnosno da menadžment preduzeća raspolaže obimom resursa koji pruža mogućnost realizacije svih ekonomski prihvatljivih poslovnih i investicionih odluka, zatim da preduzeće nema motiv da redukuje poreske rashode niti da menadžment nastoji da ostvari neke lične ciljeve. Takva praksa međutim, predstavlja pre izuzetak nego pravilo.

Konzervativne računovodstvene politike reflektuju napore suprotnog karaktera u odnosu na agresivne računovodstvene politike. Cilj je da se oprezno iskažu performanse preduzeća, što znači njihovo potcenjivanje u odnosu na ostvarene efekte. Kada je reč o dobitku, oprezan pristup pretpostavlja njegovo iskazivanje u iznosu koji je značajno niži od isposlovanog. Za razliku od agresivne politike, razborita konzervativna politika se smatra poželjnom i istraživanja pokazuju da korisnici finansijskih informacija percipiraju takve dobitke kao visokokvalitetne, odnosno da za njih veći značaj imaju signali koje menadžment nastoji preneti putem konzervativne u odnosu na agresivnu računovodstvenu praksu. Međutim, ne sme se zanemariti činjenica da se i konzervativne računovodstvene politike zasnivaju na diskreciji menadžmenta i da ova diskrecija takođe može biti suprotna prirodi pojedinih računovodstvenih principa usled oportunističkih motiva menadžmenta (Cahan, Liu, Sun, 2008).

Utvrđivanje karaktera implementiranih računovodstvenih politika pretpostavlja sagledavanje brojnih činilaca: veličine stavke koja je predmet određene računovodstvene politike, njeno relativno učešće u zbiru elementa na koji se odnosi (imovina, obaveze, rashodi, prihodi), zatim delatnost preduzeća, kao i vremenska dimenzija. Iako stepen liberalnosti odnosno opreznosti prilikom koncipiranja računovodstvenih politika implementiranih na pojedine stavke može biti skroman ili umeren, neophodno je sagledati njihov agregirani uticaj na finansijske izveštaje u celini. Priroda delatnosti kojoj preduzeće pripada opredeljuje ključne računovodstvene politike (Vishwanath, Krishnamurti, 2009). Tako, na primer, za trgovinsko preduzeće koje se bavi maloprodajom ključne su politike priznavanja prihoda, vrednovanja i otpisa zaliha, otpis potraživanja i slično. Industrija lekova akcenat stavlja na kapitalizaciju troškova I&R, priznavanje prihoda, dok će brodogradilište na primer, pažnju posvetiti utvrđivanju stepena dovršenosti usluga i priznavanju prihoda, saglasno MSFI 15 – Prihodi od ugovora sa kupcima. U tom kontekstu, ukoliko je ukupan efekat primenjenog portfolija računovodstvenih politika takav da je iskazani rezultat viši od ostvarenog, reč je o agresivnim računovodstvenim politikama, dok je u suprotnom slučaju moguće govoriti o računovodstvenom konzervativizmu.

Identifikovanje ključnih računovodstvenih politika i njihov karakter (agresivne, neutralne, konzervativne) su od posebnog značaja za analitičare finansijskih izveštaja kao i korisnike informacija. Ključne računovodstvene politike povezane su sa ključnim faktorima uspeha preduzeća i kao takve obuhvataju: priznavanje prihoda, vrednovanje zaliha, otpis potraživanja, metodu otpisivanja stalne imovine i formiranje rezervisanja.

Računovodstvene politike kada je reč o procenjivanju zaliha mogu se voditi preko dva područja: strukture nabavne vrednosti odnosno cene koštanja zaliha (sistem obračuna troškova) i izbora metode za obračun utrošenih zaliha (FIFO, metoda prosečne cene). U uslovima deflacije primena FIFO metode pruža mogućnost prikazivanja realnog rezultata, međutim u inflatornom ambijentu njena upotreba ima za posledicu permanentno prelivanje dela kapitala u periodični rezultat.

Usled neizvesnosti i rizika koji su sastavni deo poslovanja svakog preduzeća, priprema finansijskih izveštaja zahteva odgovarajuće pretpostavke i procene menadžmenta. Reč je o području gde nije moguće precizno napraviti granicu između fleksibilnosti i diskrecije. Tako, na primer, odluka menadžmenta da se redukuje stopa otpisa potraživanja može se posmatrati kao znak poboljšanja likvidnosti u privredi ili strukturi portfolija kupaca. Istovremeno, postoji mogućnost da je reč o tehnici svesnog oblikovanja rezultata.

U zavisnosti od konkretnih uslova koji vladaju ne samo u preduzeću, nego i privrednom ambijentu u kome preduzeće posluje, određena metoda može imati karakter agresivne, neutralne ili konzervativne računovodstvene politike. Tako, na primer, ukoliko granu kojoj preduzeće pripada karakteriše visok stepen tehnoloških promena, primena linearne metode u početnim godinama korišćenja sredstva u funkciji je oblikovanja dobiti naviše. U privrednim granama kod kojih je stepen tehnološkog progressa neznatan, linearnu metodu je moguće označiti kao neutralnu. Funkcionalna metoda se takođe smatra neutralnom, budući da se troškovi dodeljuju periodima u kojima nastaju koristi po osnovu upotrebe posmatranog sredstva. Ubrzano otpisivanje osnovice preko degresivne metode, u uslovima kada se očekuje ravnomerno pritanje koristi od eksploatacije osnovnog sredstva i odsustvo turbulencija u posmatranoj delatnosti, karakteristično je za oprezan pristup kreiranja finansijskih izveštaja. U uslovima brzih tehnoloških promena i značajnih rizika obezvređenja stalne imovine, degresivna metoda imala bi karakter neutralne metode (Giroux, 2006).

Kada je reč o poziciji dugoročnih rezervisanja, u pitanju je stavka koji se šire primenjuje za potrebe formiranja i razlaganja latentnih rezervi, a time i za oblikovanje rezultata. Formiranje rezervisanja u iznosu većem od očekivanih obaveza ima odlike konzervativne računovodstvene prakse, dok ukidanje ranije formiranih rezervisanja i njihovo iskazivanje na poziciji ostali prihodi doprinosi povećanju prikazanog rezultata, i kao takvo je odlika agresivnog pristupa u računovodstvu.

Zaključak

Okolnost da računovodstvene politike determinišu kvalitet finansijskih izveštaja za čiju pripremu je odgovoran menadžment preduzeća, zahteva da u procesu definisanja i selekcije računovodstvenih politika pored računovođa važnu ulogu ima i menadžment preduzeća. Izbor računovodstvenih postupaka i principa utiče da korisnici izveštaja interpretiraju osnovne performanse preduzeća saglasno ciljevima menadžmenta, što inicira potrebu za identifikovanjem pojedinih grupa računovodstvenih politika koje je moguće implementirati. Ključne računovodstvene politike povezane su sa ključnim faktorima uspeha preduzeća i kao takve obuhvataju: priznavanje prihoda, vrednovanje zaliha, otpis potraživanja, metodu otpisivanja stalne imovine i formiranje rezervisanja. Prepoznavanje njihovih efekata važno je ne samo od strane sastavljača finansijskih izveštaja, već i revizora, kao i korisnika finansijskih izveštaja, kako bi na odgovarajući način interpretirali poruke menadžmenta i procenili kvalitet prikazanih računovodstvenih informacija. U zavisnosti od konkretnih uslova koji vladaju ne samo u preduzeću, nego i

privrednom ambijentu u kome preduzeće posluje, određena metoda može imati karakter agresivne, neutralne ili konzervativne računovodstvene politike, čime direktno utiče na kvalitet prikazanih informacija.

Literatura

1. Biznis i finansije 2021. Stranci iselili domaće!
<https://plutonlogistics.com/izvoznici/stranci-iselili-domace-pogledajte-rang-liste-biznis-top-2020-21/>
2. Cahan, S. F., Liu, G., Sun, J. 2008. Investor protection, income smoothing, and earnings informativeness. *Journal of International Accounting Research*, 7(1): 1-24.
3. Čanak, J., Stojanović, R., Tatić, I., Damjanović, D., Ljubičić, V., Kulić, S. 2003. Priručnik o računovodstvenim politikama: Priručnik za profesionalne računovođe, Savez računovođa i revizora Srbije, Beograd.
4. Giroux, G. 2006. *Earning magic and the unbalancee sheet*, John Wiley & Sons, Inc., Hoboken.
5. Gray, S., Needles, B. 2002. *Financial Accounting: A Global Approach*, Houghton Mifflin Company, Boston.
6. Habek, M. 2002. Računovodstvene politike poduzetnika, *Računovodstvo, revizija i financije*, 12/2002: 17-22.
7. Herrmann, T. 2018. *The Decision Usefulness of Additional Fair Value Disclosure: One Disclosure Type Does Not Fit All Nonprofessional Investors' Needs*, Springer.
8. Kieso, D., Weygandt, J., Warfield, T. 2019. *Intermediate Accounting*, Wiley Plus.
9. Picker, R., Clark, K., Dunn, J., Kolitz, D., Livne, G., Loftus, J., Tas, L. 2016. *Applying IFRS Standards*, John Wiley & Sons.
10. Ranković, J. 2016. *Teorija bilansa*, Ekonomski fakultet, Beograd.
11. Savić, B. 2011-a. Implikacije politike finansijskog izveštavanja na kvalitet dobitka, referat na 42. simpozijumu Saveza računovođa i revizora Srbije, Zbornik radova: „Kvalitet finansijskog izveštavanja – izazovi, perspektive i ograničenja“, SRRS, Zlatibor: 379-401.
12. Savić, B. 2011-b. Računovodstvene teorije i računovodstvena kultura kao determinante računovodstvenih izbora, *Računovodstvo*, 55 (3-4), Savez računovođa i revizora Srbije, Beograd: 14-25.
13. Savić, B. 2013. Politika finansijskog izveštavanja preduzeća kao instrument kreiranja vrednosti za akcionare, *Acta economica*, Ekonomski fakultet Univerzitet u Banja Luci, 11 (19): 201-220.

14. Savić, B. 2016. Uloga i značaj računovodstvene fleksibilnosti za upravljanje odnosima sa investitorima, *Anali Ekonomskog fakulteta u Subotici*, 52 (35): 109-128.
15. Savić, B. 2019. Koncept materijalnosti – *conditio sine qua non* visoke iskazne moći finansijskog izveštavanja, *Računovodstvo*, 63 (1-2), Savez računovođa i revizora Srbije, Beograd: 102-121.
16. Schroeder, R., Clark, M., Cathey, J. 2019. *Financial Accounting Theory and Analysis: Text and Cases*, John Wiley & Sons, Inc.
17. Škarić Jovanović, K. 2005. Uloga računovođe u procesu finansijskog izveštavanja, *Računovodstvo*, 49 (10), Savez računovođa i revizora Srbije, Beograd: 22-31.
18. Škarić Jovanović, K. 2006. Politika finansijskog izveštavanja – instrument za realizaciju ciljeva uprave preduzeća na finansijskim tržištima, referat na 35. simpozijumu Saveza računovođa i revizora Srbije, Zbornik radova: „Međunarodna profesionalna (računovodstvena) regulativa kao osnova kvaliteta finansijskog izveštavanja“: Savez računovođa i revizora Srbije, Zlatibor: 141-155.
19. Vishwanath, R., Krishnamurti, C. 2009. *Investment Management: A Modern Guide to Security Analysis and Stock Selection*, Springer-Verlag, Berlin.

Datum prijema (Date received): 04.03.2022.

Izvršena prva korekcija (The first correction was made): 29.04.2022.

Datum prihvatanja (Date accepted): 12.05.2022.

CHALLENGES OF TARGETED FORMATION OF FINANCIAL REPORTS IN MODERN BUSINESS CONDITIONS

Bojan Savić⁹, Ivan Milojević¹⁰

Original scientific paper

Abstract

When compiling financial statements in accordance with IFRS, it is possible to apply several procedures and methods to capture the effects of certain events and transactions. The fact that the quality of accounting information is directly conditioned by the choice of accounting policies, the assessments made during the preparation of financial statements, as well as the professional judgment of the compiler of financial statements, there is an emphasized need to consider the scope of the target design of financial statements, since based on the information presented, the primary users of financial statements make decisions in the field of capital allocation.

The aim of the work is to shed light on the area of conception and selection of accounting policies and thereby contribute to a better understanding of the presented financial information as a significant prerequisite for efficient decision-making by investors and the functioning of the capital market.

Key words: *financial reporting policy, accounting policies, IFRS, quality of earnings.*

JEL: *M41.*

Introduction

Accounting policies can be viewed from two aspects: at the macro level, that is, from the perspective of the regulator of the financial reporting process and its harmonization on the international level, and from the micro level, when it comes to the choice of accounting procedures by the company's management. For the purposes of the work, we will focus on the compilation and design of the company's financial reports.

⁹ Associate Professor, Dr. Bojan Savić, University of Belgrade, Faculty of Agriculture, Nemanjina 6, Zemun-Belgrade, Phone: +381 11 44 13 211, E-mail: bsavic@agrif.bg.ac.rs
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3863-9630>

¹⁰ Full professor, Dr. Ivan Milojević, Ministry of Defense of the Republic of Serbia, Department for Human Resources, Phone: +381 69 270 26 97, E-mail: drimilojevic@gmail.com ORCID ID (<https://orcid.org/0000-0003-3653-33477>)

Under accounting policies according to IAS-8 *Accounting policies, changes in accounting assessments and errors* means a set of specific principles, bases, conventions, rules and procedures used by company management for the purposes of compiling and presenting financial statements (Picker, Clark, Dunn, Kolitz, Livne, Loftus, Tas, 2016). It is a segment of the company's financial reporting policy, which is predominantly focused on the material content of financial reports, that is, shaping the company's performance. The aforementioned design is the result of an appropriate balancing and evaluation policy. The supreme goal of the company and its characteristics represent the origin of accounting policies. Namely, each company, according to the nature of its business, chooses accounting policies in such a way as to ensure a fair presentation of the financial position, success and changes in the financial position. The fact that accounting policies represent an important instrument for the realization of the company's goals implies that, in addition to accountants, the participation of the company's management is also necessary in the process of their selection (Savić, 2011a).

The aim of the work is to shed light on the area of conception and selection of accounting policies and thereby contribute to a better understanding of the presented financial information as a significant prerequisite for efficient decision-making by investors and the functioning of the capital market.

Concept and objectives of accounting policies

The starting basis for designing a portfolio of accounting policies is represented by IAS, IFRS, interpretations of the IFRS Interpretations Committee (IFRIC), accounting principles and principles. International accounting and financial reporting standards provide the possibility of choosing accounting methods based on the available rights of choice, i.e. alternative accounting procedures incorporated in them (Škarić-Jovanović, 2006). This suggests that the identical subject of accounting coverage (economic event or transaction) can be presented in financial reports in different ways, according to the defined goals of the company. The consequences of the mentioned differences are reflected in the different quality of financial information.

Although important in the previous case as well, the importance of accounting principles comes to the fore especially in conditions when a specific accounting issue is not treated by a special accounting standard, that is, if it is not the subject of an Interpretation. In that case, preparers of financial statements are directed to respect the following hierarchy: guidelines from standards and interpretations dealing with related issues, definitions and

criteria for recognition as well as concepts of valuation of elements of financial statements presented in the Framework, statements of standard adopters based on a similar Framework, accounting literature, accepted solutions in business practice and others (Gray, Needles, 2002).

Respecting accounting principles is a prerequisite for producing relevant and reliable information. This is because the quality of financial information depends not only on the input data, but also on the applied accounting policies used to process financial and accounting information. The importance of respecting accounting principles in the previous case is reflected in reducing the probability of the appearance of hidden losses in financial statements. When compiling financial statements, it is not necessary to state which principles have been respected because their application is self-evident.

In order to see the importance of accounting policies, it is necessary to point out the types of management decisions in the financial reporting process: expenditure vs. capitalization of costs, choice of accounting methods, accounting estimates, initiation of business events, details from the domain of corporate report disclosure policy. The content of accounting policies consists of decisions on the choice of accounting methods, then certain assessments, as well as decisions on whether a specific expenditure that, in accordance with the Conceptual Framework, can be recognized as an asset (that is, attributed to its value), capitalized in the balance sheet or treated as an expense of the period in the account success. The aforementioned decisions are marked as discretionary calculation of the management, and result in inequality of cash flows and reported profit of the company (Savić, 2011a).

The following characteristics of accounting policies arise from the above: Financial reporting policy, and thus accounting policies, represent an instrument for the realization of the company's goals. This means that the achievement of corporate goals presupposes that accounting policies are derived from the company's business policy, as well as that their compliance is necessary (Škarić, 2006).

When conceiving alternative solutions in certain standards, the standard bearers have primarily in mind the informative perspective, that is, the need to improve the quality of published information. In other words, deterministic solutions would result in inadequate reporting of the performance of individual companies. The goal is to provide, through the right of choice, a reliable basis for assessing the company's future cash flows, and thus the value of the company, which is of particular importance for investors (Savić, 2013).

The above-mentioned feature contributes to the quality of comparability of financial information from a time perspective, which provides the opportunity to see the development of a particular company over a number of years. Consistency should not be understood literally, but rather a modified principle of consistency, which means that accounting policies are not changed arbitrarily, but with the aim of contributing to a more transparent presentation of the economic reality of the company (Savić, 2016).

The adoption of new or revision of existing standards implies a change in accounting policies if the methods provided for in them deviate significantly from previously applied procedures. An additional reason is the improvement of the quality of accounting information, that is, the application of more important and reliable alternatives in order to more adequately present the effects of events and transactions. A change in accounting policies does not mean changes that occur due to changes in economic conditions, nor the adoption of accounting policies for transactions and events that are fundamentally different from those in the previous period or if in the previous period they were not significant for the business of the company under consideration (Picker, Clark, Dunn, Koltz, Livne, Loftus, Tas, 2016).

The corporate strategy of financial reporting is defined by the management, while the tactics are the responsibility of the accountant whose task is to present to the management possible instruments for the realization of the defined goals (Škarić-Jovanović, 2005). When selecting the proposed accounting policies, it is necessary for the management to consider the potential effects of certain solutions on the decisions of the users. In contrast to the perspective of the standard bearer, management, according to the hypotheses of positive accounting theory, observes the situation through the contractual aspect, as a result of which it selects accounting policies that will best reflect economic events and transactions, i.e. cash flows that have already occurred (Savić, 2011-b).

Although accountants do not make the decision on the adoption of accounting policies, it is their ethical obligation to initiate the adoption and modification of accounting policies. This is because the adopted accounting policies represent an important basis for creating financial reports (Škarić-Jovanović, 2005).

Correct interpretation of financial information assumes that users of financial statements are familiar with the applied accounting policies, possible changes in accounting policies and the effects of said changes. Such disclosures are made in the notes or a separate report on applied accounting policies. The objective is to enable users to understand the way in which the effects of

events and transactions are reflected in the financial statements. This presupposes the disclosure of the basis used to evaluate the positions of the financial statements as well as the presentation of the accounting policies for each position in the financial statements (Savić, 2019). In this way, a kind of guide is provided for the interpretation, interpretation and assessment of the displayed company performance. Disclosure of information about applied accounting policies reduces the uncertainty of forecasted earnings by investors and analysts. Disclosure of accounting policies, however, can significantly reduce the effects that management tried to achieve by combining certain policies.

Procedure for defining and adopting accounting policies

The fact that accounting policies determine the quality of financial reports, the preparation of which is the responsibility of company management, implies that in the process of defining and selecting accounting policies, in addition to accountants, company management also plays an important role. In that process, it is necessary to review, amend and amend the existing accounting policies in order to ensure that the presented financial information has all the qualities that make it useful for making economic decisions.

The process of developing accounting policies includes the following key steps (Čanak, Stojanović, Tatić, Damjanović, Ljubičić, Kulić, 2003):

1. Defining the goal, content and framework of accounting policies

The goal of accounting policies is derived from the goal of financial reporting, and hence the conception, adoption and application of accounting policies should enable the compilation of financial reports. Defining an accounting policy means choosing methods and principles that enable the recording of the effects of events and transactions in accordance with relevant standards, guidelines, interpretations and laws. Despite the fact that accounting policies are explicitly based on IAS and IFRS, accountants in certain circumstances need to use judgments and estimates. The application of professional judgment, the choice of adequate treatment, as well as the definition of accounting policies in conditions where the events that have occurred are not regulated by a special standard, directly depend on the expertise and competence of the accountant. This implies that accounting policies cannot be adopted mechanically, but judgment is necessary as to whether a certain item is material, in order to justify its presentation in the financial statements.

2. Determination of procedures for the application of adopted accounting policies

The legal basis for the preparation and presentation of financial statements in the Republic of Serbia is the Accounting Law (2019), i.e. the Conceptual Framework, IFRS and adopted accounting policies. The rulebook on accounting policies adopted by each company in accordance with the law has the characteristics of a regulatory and methodological document containing instructions for preparing financial statements. In other words, without adopted accounting policies, it is not possible to recognize and measure the effects of business events and transactions.

3. For each important business area, it is necessary to define general and special accounting policies.

General accounting policies refer to policies that are determined by basic financial statements and their goals, generally accepted accounting principles, as well as criteria for recognizing elements of financial statements. Special accounting policies are derived from basic policies and relate to the main elements of financial statements, that is, for each category of assets, liabilities, income and expenses, special policies are defined - the basis for measurement and the method of inclusion. Each position in the financial statements requires the definition of a separate accounting policy. These policies are determined by the characteristics of the company, such as the nature of the business, the economic environment, the size and goals of the company and management, which can explain the fact that there is no universal list of accounting policies that could be applied to all companies, that is, that the portfolio of accounting policies often differs even between similar companies, depending on the source of financing, the depth and breadth of the product range, technical equipment, business location and more.

In order to provide a platform for compiling financial reports and their alignment with internal regulations, it is necessary for companies to adopt a Rulebook on accounting policies that is harmonized with IAS and IFRS. When defining accounting policies, two approaches are possible: making decisions for each individual policy and assessment or to include all accounting policies and assessments through a single decision (Čanak, Stojanović, Tatić, Damjanović, Ljubičić, Kulić, 2003).

The decision on accounting policies and estimates contains (Habek, 2002):

1. The introductory part of the decision on accounting policies contains the legal basis for making the decision (Law on Accounting, Rulebook on Accounting and Accounting Policies, Company Statute, etc.), name of the company whose management makes the decision, legal form, nature and characteristics of the main activity, organizational structure company, a brief

description of the structure of the accounting system, as well as the date of the decision.

2. The disposition of the decision contains the name of the decision (Decision on accounting policies), elaboration of the decision as well as a brief explanation of its application. Also, in this part, the bases for measuring positions as well as the specific policy adopted for that position by the management of the company are stated.

3. The date of entry into force of the decision and the beginning of its application is displayed as a separate point of the decision. The date of application of the decision must be adapted to the reporting deadlines. The significance of such information is important for identifying the moment when the obligation to prepare financial statements in accordance with the adopted accounting policies arises.

The responsibility for the implementation of the adopted accounting policies is delegated to the chief accountant in the company, and the monitoring of implementation is performed by the management of the company.

Selection and implementation of accounting policies

The fact that the choice of accounting procedures and principles influences the report's users to interpret the company's basic performance in accordance with the management's goals, initiates the need to identify certain groups of accounting policies that can be implemented. Their detailed knowledge is important not only for accounting experts (accountants and auditors), but also for the needs of users of financial reports, in order to interpret management messages in an appropriate manner and assess the quality of the presented accounting information.

According to the aspect they affect, there are accounting policies that primarily shape the position of assets, followed by policies aimed at shaping the structure of liabilities (capital, liabilities and provisions), as well as accounting policies that contribute to the presentation of set results. Because of organic connection balance condition and balance of success, very much Often will the effects individual accounting politics multiple to manifest (Rankovic, 2016). In addition to the above, there are also so-called general accounting policies that include valuation issues, calculation of exchange rate differences, treatment of events after the balance sheet date and others. Based on the nature of the effects realized in the financial statements, the implemented accounting policies can be classified as aggressive, neutral and conservative (Schroeder, Clark, Cathey, 2019).

Aggressive accounting policies include methods and procedures that are undertaken in order to present the asset structure, financial health and earning capacity of the company in the most favorable light. As such, they are aimed at showing a higher amount of profit in the financial statements of a certain period in relation to the operating result. It is actually about borrowing profits from future periods, which presupposes reporting a larger amount of income, as well as efforts to reduce current expenses and postpone them to the following business years. Hence, as a rule, the results of future periods will be lower than those shown in the current period. Aggressive accounting policies have their materialization in premature recognition of income, overestimation of the useful life of assets, which results in lower costs of writing off fixed assets, as well as capitalization of certain costs, which reduces the amount of expenses in the income statement. Often, these policies can result in inaccurate and misleading financial information being displayed. This is the reason why the application of an aggressive policy is considered to reflect an excessive use of management discretion. In other words, financial reports colored by an aggressive accounting policy do not reflect the real performance of the company, but the ambitions and discretionary decisions of the management. As such, they reflect the lower quality of the displayed information (Kieso, Weygandt, Warfield, 2019).

Neutral are those accounting policies that are aimed at a true and fair presentation of the company's economic situation (Herrmann, 2018). This assumes that there is no financing problem, i.e. that the management of the company has the volume of resources that provides the possibility of realizing all economically acceptable business and investment decisions, then that the company has no motive to reduce tax expenditures nor that the management strives to achieve some personal goals. However, such practice is the exception rather than the rule.

Conservative accounting policies reflect efforts of the opposite character compared to aggressive accounting policies. The goal is to cautiously express the company's performance, which means underestimating it in relation to the achieved effects. When it comes to profit, a cautious approach assumes its presentation in an amount that is significantly lower than the amount paid. In contrast to an aggressive policy, a prudent conservative policy is considered desirable and research shows that users of financial information perceive such gains as high-quality, that is, that the signals that management tries to convey through conservative versus aggressive accounting practices are more important to them. However, one must not ignore the fact that conservative accounting policies are based on management discretion and that this

discretion can also be contrary to the nature of certain accounting principles due to opportunistic management motives (Cahan, Liu, Sun, 2008).

Determining the character of the implemented accounting policies assumes consideration of numerous factors: the size of the item that is the subject of a certain accounting policy, its relative participation in the sum of the elements to which it refers (assets, liabilities, expenses, income), then the activity of the company, as well as the time dimension. Although the degree of liberality or prudence when designing the accounting policies implemented on individual items may be modest or moderate, it is necessary to look at their aggregated impact on the financial statements as a whole. The nature of the activity to which the company belongs determines the key accounting policies (Vishwanath, Krishnamurti, 2009). So, for example, for a trading company engaged in retail, the policies of revenue recognition, inventory valuation and write-off, write-off of receivables and the like are key. The pharmaceutical industry emphasizes the capitalization of I&R costs, revenue recognition, while the shipyard, for example, will pay attention to determining the degree of completion of services and revenue recognition, according to IFRS 15 - Revenue from contracts with customers. In this context, if the overall effect of the applied portfolio of accounting policies is such that the stated result is higher than the realized one, it is about aggressive accounting policies, while in the opposite case it is possible to talk about accounting conservatism.

Identifying key accounting policies and their character (aggressive, neutral, conservative) are of particular importance to financial statement analysts as well as information users. Key accounting policies are related to the key factors of the company's success and as such include: revenue recognition, inventory valuation, write-off of receivables, method of write-off of fixed assets and formation of provisions.

Accounting policies when it comes to inventory valuation can be guided by two areas: the purchase value structure, i.e. the cost price of inventory (cost accounting system) and the choice of method for calculating used inventory (FIFO, average cost method). In conditions of deflation, the application of the FIFO method provides the possibility of showing the real result, however, in an inflationary environment, its use results in a permanent overflow of part of the capital into the periodic result.

Due to the uncertainties and risks that are an integral part of every company's business, the preparation of financial statements requires appropriate assumptions and management assessments. This is an area where it is not possible to draw a precise line between flexibility and discretion. So, for example, management's decision to reduce the write-off rate can be seen as a

sign of improving liquidity in the economy or the structure of the customer portfolio. At the same time, there is a possibility that it is a technique of conscious shaping of results.

Depending on the specific conditions that prevail not only in the company, but also in the economic environment in which the company operates, a certain method can have the character of an aggressive, neutral or conservative accounting policy. So, for example, if the branch to which the company belongs is characterized by a high degree of technological changes, the application of the linear method in the initial years of using the asset is in the function of shaping profits upwards. In economic branches where the degree of technological progress is insignificant, the linear method can be marked as neutral. The functional method is also considered neutral, since costs are allocated to the periods in which benefits arise based on the use of the asset under consideration. Accelerated write-off of the base through the degressive method, in conditions where it is expected that benefits from the exploitation of the fixed asset will be evenly accrued and there is no turbulence in the observed activity, is characteristic of a cautious approach to the creation of financial reports. In conditions of rapid technological changes and significant risks of devaluation of fixed assets, the degressive method would have the character of a neutral method (Giroux, 2006).

When it comes to the position of long-term reserves, it is an item that is more widely applied for the purposes of forming and breaking down latent reserves, and thus also for shaping the results. The formation of provisions in an amount greater than expected obligations has the characteristics of a conservative accounting practice, while the cancellation of previously formed provisions and their presentation under the position of other income contributes to the increase of the displayed result, and as such is a characteristic of an aggressive approach in accounting.

Conclusion

The fact that accounting policies determine the quality of financial reports, the preparation of which is the responsibility of company management, requires that in the process of defining and selecting accounting policies, in addition to accountants, company management also plays an important role. The choice of accounting procedures and principles influences the users of the report to interpret the basic performance of the company in accordance with the goals of the management, which initiates the need to identify certain groups of accounting policies that can be implemented. Key accounting policies are related to the key factors of the company's success and as such include:

revenue recognition, inventory valuation, write-off of receivables, method of write-off of fixed assets and formation of provisions. Recognizing their effects is important not only by the compiler of financial statements, but also by auditors, as well as users of financial statements, in order to appropriately interpret management messages and assess the quality of the presented accounting information. Depending on the specific conditions that prevail not only in the company, but also in the economic environment in which the company operates, a certain method can have the character of an aggressive, neutral or conservative accounting policy, which directly affects the quality of the information presented.

Literature

1. Business and finance in 2021. Foreigners evicted locals!
<https://plutonlogistics.com/izvoznici/stranci-iselili-domace-dublije-rang-liste-biznis-top-2020-21/>
2. Cahan, SF, Liu, G., Sun, J. 2008. Investor protection, income smoothing, and earnings informativeness. *Journal of International Accounting Research*, 7(1): 1-24.
3. Čanak, J., Stojanović, R., Tatić, I., Damjanović, D., Ljubičić, V., Kulić, S. 2003. Handbook on accounting policies: Handbook for professional accountants, Association of Accountants and Auditors of Serbia, Belgrade.
4. Giroux, G. 2006. Earning magic and the imbalance sheet, John Wiley & Sons, Inc., Hoboken.
5. Gray, S., Needles, B. 2002. *Financial Accounting: A Global Approach*, Houghton Mifflin Company, Boston.
6. Habek, M. 2002. Accounting policies of entrepreneurs, *Accounting, auditing and finance*, 12/2002: 17-22.
7. Herrmann, T. 2018. *The Decision Usefulness of Additional Fair Value Disclosure: One Disclosure Type Does Not Fit All Nonprofessional Investors' Needs*, Springer.
8. Kieso, D., Weygandt, J., Warfield, T. 2019. *Intermediate Accounting*, Wiley Plus.
9. Picker, R., Clark, K., Dunn, J., Kolitz, D., Livne, G., Loftus, J., Tas, L. 2016. *Applying IFRS Standards*, John Wiley & Sons.
10. Ranković, J. 2016. Balance theory, Faculty of Economics, Belgrade.
11. Savić, B. 2011a. Implications of the financial reporting policy on the quality of profit, report at the 42nd symposium of the Association of Accountants and Auditors of Serbia, Proceedings: "Quality of financial reporting - challenges, perspectives and limitations", SRRS, Zlatibor: 379-401.

12. Savić, B. 2011-b. Accounting theories and accounting culture as determinants of accounting choices, *Računovodstvo*, 55 (3-4), Association of Accountants and Auditors of Serbia, Belgrade: 14-25.
13. Savić, B. 2013. The policy of financial reporting of companies as an instrument of value creation for shareholders, *Acta economica*, Faculty of Economics, University of Banja Luka, 11 (19): 201-220.
14. Savić, B. 2016. The role and importance of accounting flexibility for managing relations with investors, *Annals of the Faculty of Economics in Subotica*, 52 (35): 109-128.
15. Savić, B. 2019. Concept of materiality - *conditio sine qua non* of high expressive power of financial reporting, *Računovodstvo*, 63 (1-2), Association of Accountants and Auditors of Serbia, Belgrade: 102-121.
16. Schroeder, R., Clark, M., Cathey, J. 2019. *Financial Accounting Theory and Analysis: Text and Cases*, John Wiley & Sons, Inc.
17. Škarić Jovanović, K. 2005. The role of the accountant in the process of financial reporting, *Računovodstvo*, 49 (10), Association of Accountants and Auditors of Serbia, Belgrade: 22-31.
18. Škarić Jovanović, K. 2006. Financial reporting policy - an instrument for the realization of company management goals in financial markets, report at the 35th symposium of the Association of Accountants and Auditors of Serbia, Proceedings: "International professional (accounting) regulation as the basis of the quality of financial reporting": Association of accountants and auditors of Serbia, Zlatibor: 141-155.
19. Vishwanath, R., Krishnamurti, C. 2009. *Investment Management: A Modern Guide to Security Analysis and Stock Selection*, Springer-Verlag, Berlin.